

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportti 30.6.2022

Sisäisen valvonnan tulisi toteutua kunnan johtamis- ja toimintakäytännöissä. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan toteutumisesta.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laadinnasta velvoittaa kaupunginhallituksen tekemään toimintakertomuksessaan selkoa siitä, miten sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelu-kaudella. Selonteossa käydään läpi sisäisen valvonnan eri kohdealueet.

Myös kuntalaki edellyttää, että toimintakertomuksessa annetaan tietoja olennaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä asioista, joista ei ole annettu muutoin tietoa taseessa, tuloslaskelmassa tai rahoituslaskelmassa. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä kuntakonsernissa (69 §). Lain 73 § mukaan tilintarkastajan on tarkastettava, onko kunnan ja kuntakonsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti. ***Tilintarkastajan on voitava todentaa, että kunnanhallitus (sekä lautakunta ja johtokunnat) seuraa ja arvioi dokumentoidusti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan toimeenpanoa ja tuloksellisuutta.***

Savonlinnan kaupungin toimialojen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelma vuodelle 2022 sisältää normaalin valvonnan lisäksi tehtävät toimenpiteet. Yleisessä osassa mainitut kohteet sisältyvät kaikkien toimialojen suunnitelmiin. Lisäksi toimialat laativat oman Erityisen osan ja Riskienhallinnan toimenpiteet omiin suunnitelmiinsa. Toimialasta vastaava toimielin (kaupunginhallitus, lautakunta) hyväksyy sisäisen valvonnan suunnitelman tammikuun loppuun mennessä.

Sisäisen valvonnan suorittamisesta laaditaan raportti puolivuositain. Raportin tulee olla tiivis selvitys vuosisuunnitelmassa tarkastettavaksi määräytyistä asioista, mahdollisista tarkastushavainnoista (onko niitä ja mitä ne ovat) sekä tarkastushavaintojen perusteella tehdyistä toimenpiteistä.

Sisäisestä valvonnasta laaditut raportit käsitellään puolivuositain lautakunnissa ja kaupunginjohtajan johtoryhmässä ja sisäisestä valvonnasta raportoidaan puolivuositain myös kaupunginhallitukselle. Koko vuoden sisäisen valvonnan raportit käsitellään kaupunginjohtajan johtoryhmässä tammikuussa.

Savonlinnan kaupungin sisäisen valvonnan ohjeet on hyväksytty kaupunginhallituksessa 5.2.2018 § 25.

Vuoden 2022 teknisen toimen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelma on hyväksytty teknisessä lautakunnassa 25.1.2022 § 19 ja käsitelty kaupunginjohtajan johtoryhmässä 7.3.2022 § 46.

I YLEINEN OSA (Yleinen osa koskee jokaista toimialaa)

1. Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

- päätöksentekoprosessin oikeellisuus ja määräysten ja päätösten toimeenpanon eteneminen toimialoilla
- viranhaltijapäätösten seuranta
 - toimivalta, päätöksen sisältö ja prosessi, toimenpiteet (Santrassa ohjeet laadinnasta)
 - dokumentointi

Tekninen johtaja valvoo viranhaltijapäätösten oikeellisuutta jokaisen teknisen lautakunnan listajulkaisun yhteydessä erityisesti päätöksen sisällön ja toimivallan suhteen. Teknisen lautakunnan ja sen alaisten viranhaltijoiden toimintaan ei ole kohdistunut oikeuden määäämiä korvauksia vahingon- tuottamuksista. Säännöksiä, määräyksiä ja päätöksiä on noudatettu. Kaupunginlakimiestä on käytetty apuna lainmukaisuuden tarkistamisessa tarvittaessa.

Valtuusto päättää kaupungin strategiasta, joka toimii ohjeena valmistelussa ja päätöksenteossa. Päätöksissä ja määräyksissä on noudatettu hallintosääntöä ja lainsäädäntöä sekä kaupungin muita luottamuselimissä hyväksytyjä ohjeita ja määräyksiä.

Toimialan tiedonohjaussuunnitelma kuvaukset ovat tarvittavilta osin täydennetty ja niitä päivitetään tarpeen vaatiessa. Tiedonhallintavastaavat on nimetty teknisellä toimialalla. Asiakirjat ovat tallennettu ohjeistuksen mukaisesti (Dynasty, Facta).

Tietopyyntöjen antamisesta on tarjottu tietopyyntöjä käsittelevälle henkilökunnalle tarvittavaa koulutusta myös voimassa olevasta lainsäädännöstä ja ohjeistusta vastaamiseen.

Henkilötietoja sisältävien asiakirjojen säilytys ja käsittely on hoidettu rekisterinpitäjän velvollisuuksia noudattaen. Tietosuojasta on tarjottu käytännön koulutusta henkilökunnalle. Uudet ohjelmistohankinnat käydään läpi tietosuojavastaavan ja ATK-palveluiden kanssa.

Pääosa luvista on siirtynyt lupapiste.fi-palveluun, mikä sujuvoittaa palvelua asiakkaiden kannalta. Tiettyjä erityislainsäädännön viranhaltijapäätöksiä tehdään jatkossakin pelkästään Dynastyssa.

2. Strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen ja varojen käytön valvonta

Talousarvioon sisältyvän talouden sopeuttamistoimien toimeenpanoon ja toteutumaan liittyen

- toimialat raportoivat tulosalueittain, jos tasapainottamisohjelma/sopeuttamistoimet eivät toteudu esitetyn suuruisena, kate on esitettävä
- toimialat selvittävät tulosalueittain poikkeamiin johtaneet syyt

Teknisellä toimialalla on tehty se talousarviomuutoksia alkuperäiseen talousarvioon.

Käyttötalous:

Logistiikkapalvelut: ylimääräinen indeksikorotus paikallis- ja lähiliikenteen sopimukseen 111 300 €

Työllisyyspalvelut, maahanmuuttajapalvelut: ukrainalaisten tilapäisen kotouttamisen tuki 500 000 €

Toimitilapalvelut: Jäähalli Oy:n vuokran puolittaminen, tulot – 70 000 €

Investoinnit:

Sivistystoimen rakennukset, Punkasalmen koulu: peruskorjaus ja laajennus lisämääräraha 1 200 000 €

Toimitilapalvelujen rakennukset, korjausvelkakohteet: katteeksi Talvisalon tekonurmikentän maton vaihtamiseen - 25 000 €

Savonlinnan Vesi, talousveden tuotanto: Kulenoisharjun pohjavedenkäsittelylaitoksen rakennusurakkaan lisämääräraha 500 000 €

- henkilöstön vähentämissuunnitelman eteneminen suunnitellun mukaisesti; yt-neuvottelun tulos 2019

Henkilöstön vähentämissuunnitelma on edennyt suunnitellun mukaisesti (YT-neuvottelun tulos 2019, TA-suunnitelma 2022 – 2025). Teknisen toimialan henkilöstöresurssit ja tarve ovat riippuvaisia ylläpidettävästä palveluverkosta, joten henkilöstövähennykset eivät kohdistuneet esim. ruokala- ja siivouspalveluihin, mikä on työvoimaintensiivisin yksikkö teknisellä toimialalla.

Savonlinnan kaupunki hyväksyttiin työllisyyden kuntakokeiluun 2021 – 2023. Kaupunki on antanut lausunnon lakiuudistuksesta julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämisestä koskien mm. järjestämisvastuita ja rahoitusta vuodesta 2024 alkaen. TE24 valmistelutyö on käynnistynyt, ja valmistelutyö työvoimapalvelualueen saamiseksi Savonlinnan seudulle yhteistyössä ympäristökuntien kanssa. Vastuut mm. kuntouttavan työtoiminnan osalta siirtyvät HYTE-alueelle vuoden 2023 alusta lähtien. Tarkkaa henkilöstömäärää ei vielä voida sanoa.

Ympäristöterveydenhuolto siirtyy vastuukuntamallilla (Savonlinnan, Enonkoski, Juva, Puumala, Sulka, Rantasalmi) vuoden 2023 alusta tekniselle toimialalle sisältäen terveysvalvonnan johtajan sekä eläinlääkinnän ja terveysvalvonnan henkilöstön, vähän yli 20 htv:tä. Samalla perustetaan jäsenkuntien ympäristöterveydenhuoltojaosto (rakennus- ja ympäristölautakunnan jaosto).

3. Kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen ja valtuustoaloitteiden käsittely kuntalain mukaisessa aikataulussa

- valvotaan, että viety kehityskeskustelujen kautta toimialoilla eteenpäin
- valtuustoaloitteet tulee käsitellä kuntalain mukaisessa aikataulussa

Tavoitteiden toteutumista raportoidaan tulos- ja tavoitekorteilla puolivuositain. Lautakuntaa tiedotetaan, jos kesken vuotta tulee oleellisia muutoksia.

Kehityskeskusteluissa on käyty läpi toimialajohtajien ja tulosyksiköiden päälliköiden kanssa toiminnan tavoitteet. Tavoitteet ohjaavat myös muun henkilöstön toimintaa tulosyksiköissä. Kehityskeskusteluiden toteutumista seurataan henkilöstöhallinnossa, ja tekniselle toimialalle raportoidaan toteutumasta. Tulosyksiköt ratkaisevat itse vuosittaisen aikataulun kehityskeskusteluiden pitämiseksi.

Valtuusto- ja kuntalaisaloitteiden sekä kumppanuuspöydissä aloitteen tehneille on pyritty tiedottamaan asian käsittelytilanteesta ja aikataulusta. Kaikkiin valtuusto- ja kuntalaisaloitteisiin sekä kumppanuuspöytien aloitteisiin on pyritty vastamaan viimeistään valtuuston kevään kokoukseen mennessä. Osa aloitteista ovat laajoja tai edellyttävät vastausta eri tulosalueilta tai käsittelyä lautakunnassa tai asiantuntija/konsulttiselvityksiä, jolloin käsittelyaika voi olla pidempi. Aloitteet, mitkä

edellyttävät taloudellisia tai henkilöresursseja voivat olla myös riippuvaisia kaupungin budjettikäsittelystä. Lisäksi on ohjeistettu, että jatkossa suorat sähköpostivastaukset asiakkaille myös diarioidaan (toimitetaan kirjaamoon), jolloin niistä välittyy tieto keskushallintoon asian seuraamiseksi. Keskushallinto on tehnyt päätöksen ottaa käyttöön kuntalaisaloite.fi -palvelu, jolloin myös teknisen toimialan vastauksia aloitteisiin on helpompi jatkossa seurata.

4. Riskienhallinnan järjestäminen

- riskienhallinta ja raportointi Targetor-järjestelmässä
- riskikartoitus 31.3.2022 mennessä Targetor-järjestelmään
- riskienhallinnan seuranta puolivuositain järjestelmään, erityisesti kriittisten riskien hallintatimet/huomiointi

Vuosittainen riskiarviointi tulosityksiköittäin on tehty vakuutusyhtiön mallin mukaisesti Targetor Pro -järjestelmässä olevan riskienhallintatyökalun avulla sekä tarkennettu riskikuvausta.

Riskien hallintaa tehdään toimintayksiköissä jatkuvasti osana päivittäistä työtä.

Tietosuoja- ja tietoturvan riski- ja poikkeamailmoitusten tekeminen on ohjeistettu tietoturva@savonlinna.fi -sähköpostiosoitteeseen (tietosuojavastaava ja tietohallintopäällikkö seuraavat).

5. Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

- kaupungin hankintaohjeen noudattaminen

Kaupungin hankintaohjetta on noudatettu hyvin sekä ohjetta on päivitetty tarvittaessa. Tässä ei ole teknisellä toimialalla havaittu puutteita.

Hankintayksikköä hyödynnetään erityisesti kynnysarvot ylittävässä hankinnoissa. Hankintoihin liittyviä neuvoja kysytään aktiivisesti. Hankintayksikkö on kilpailuttanut puite- ja vuosisopimustoimittajat.

Kynnysarvon alittavissa hankinnoissa pyydetään useammalta kuin yhdeltä toimittajalta tarjoukset tuotteesta/palvelusta. Valintaprosessin jälkeen on kaikille tarjoajille ilmoitettu hankinnan lopputuloksesta ja voittaneen tarjoajan kanssa tehdään sopimus joko sähköpostilla tai paperilla. Suuremmissa yksittäisissä hankinnoissa myös vuosisopimustoimittajilta pyydetään etukäteen hinta-arvio.

Teknisellä toimialalla on noudatettu puite- ja vuosisopimuksia niiltä osin kuin se on ollut mahdollista. Toimialalla on myös toimintoja, joissa tarvittavia tuotteita ja palveluita ei ole mahdollista saada kilpailutettujen toimittajien valikoimista. Paljon käytetyt tuoteriikot (esim. rakentamisen- ja kunnossapidon tarvikkeet, elintarvikkeet) hankitaan pääsääntöisesti kilpailutetuilta toimittajilta.

- tarkistetaan kalustoluetteloiden ajantasaisuus

Käyttöomaisuuden inventaario on teknisellä toimialalla tehty kh 24.11.2009 § 548 ohjeen mukaisesti kerran vuodessa sekä toimitettu tiedot taloushallintoon.

6. Sopimustoiminta

- Cloudia-järjestelmässä olevien sopimusten ja liitteiden ajantasaisuuden seuranta
- sopimusmuutosten reaaliaikaisuuden huomiointi Cloudiassa

Sopimukset ovat Cloudiassa pääsääntöisesti ajantasaiset, riippuen sopimuksen valmistelutilanteesta. Tilan seuranta perustuu Cloudia-sopimushallinnan tehtävä- ja merkkipaaluilmoituksiin. Tilaajavastuut otetaan huomioon hankinnoissa (esim. toimitilapalvelussa huolehdittu Haahtela-järjestelmän kautta). Pääosalla kaupungin yhteistyötahoista on käytössä vastuugroup.fi-palvelu, mikä on helpottanut seurantaa. Lisäksi YTJ-yrityshausta on saatavilla yritysten, yhteisöjen ja säätiöiden tiedot.

7. Laskujen oikeellisuuden valvonta

- Laskujen sisällön oikeellisuuden ja hyväksymisprosessin tarkastaminen
 - toimivalta, oston tarpeellisuus, määräraha, tiliöinti jne. (laskujen käsittelyohje)
 - dokumentointi

Ostolaskut käsitellään asianmukaisesti. Asiatarkastajat, jotka tiliöivät laskuja, joissa eivät itse ole olleet mukana tavarahan/palvelun hankinnassa, varmistavat laskun oikeellisuuden hankinnasta tiedtävältä. Laskuja käydään läpi joka kuukausi arvonlisäverotilityksen yhteydessä. Tavaroiden hankkijoita on ohjeistettu ilmoittamaan jo ostotilanteessa tarkat tiedot, esim. kustannuspaikka, jonne lasku kohdistuu.

Laskujen tarkastukseen, hyväksyntään ja sijaistukseen on kiinnitetty enemmän huomiota, jotta viivästyskuluja ei tulisi.

8. Sisäisen valvonnan toimenpiteet tulee tarkasti dokumentoida, jotta valvonta voidaan tarvittaessa osoittaa tehdyksi.

Omavalvontaa tehdään säännöllisesti tulosalueilla/yksiköissä. Tarvittaessa tehdään omavalvonnan raportointia, minkä tulokset säilytetään ohjeistuksen mukaisesti tulosalueilla/tulosyksiköissä. Mikäli näissä havaittaisiin merkittäviä puutteita, niistä ilmoitettaisiin eteenpäin, muuten korjaustoimenpiteet tehdään suoraan tulosalueilla/työyksiköissä.

9. Edellä mainittujen lisäksi toimialojen tulee raportoida myös kaikista sellaisista asioista, joilla voi olla merkitystä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta arvioitaessa.

- Henkilöstön hyvinvointia ja työssä aiheutuvia riskejä seurataan sekä pyritään ennakoimaan työhyvinvointiin liittyviä seikkoja henkilöstöhallinnon ohjeistuksen mukaisesti.
- Tulosalueilla/tulosyksiköissä on säännölliset viikkopalaverit, joissa ajankohtaiset asiat ja ongelmatilanteet käydään läpi. Työmaalla ohjeistus on henkilökohtaista. Käytännön töissä seuranta on siten jatkuvaa.
- Asiakaspalautejärjestelmän hankinta on työn alla yhteistyössä ATK-palveluiden kanssa, mutta sitä ei ole saatu vielä järjestettyä tietosuoja-asioiden ja resurssivajauksen vuoksi. Suurin osa palautteesta tulee kunnossapidosta, joten palautejärjestelmästä olisi hyötyä toimenpiteiden kohdentamisessa akuutteihin korjauksiin. Usein palautteet koskevat samoja kohteita.
- Parhailaan selvitetään paikkatietopalveluissa kaupungin kartta- ja suunnitteluohjelmien vaihtamista yhteistyössä ATK-palveluiden kanssa.

- Teknisellä toimialalla on tehty korjausvelkaselvityksiä aiemmin koskien vesihuoltoa ja katuvaloja, joiden saneeraustoimenpiteitä on voitu selvitysten pohjalta priorisoida sekä pyritty vaikuttamaan korjausvelkaan määrärahan puitteissa.
- Päälystettyjen katujen osalta korjausvelkaselvitykset ja kevyen liikenteen väylien selvitykset on myös tehty. Näiden selvitysten pohjalta korjausvelka ja määrärahojen tarve voidaan tarkemmin arvioida sekä priorisoida kohteet.
- Riskejä on havaittu siltojen kuntotarkistuksissa, minkä vuoksi näiden siltojen korjaukset ovat osin käynnissä ja esitetään määrärahaa korjauksiin myös vuoden 2023 kaupungin talousarvioon.
- Kaupungilla on kaatopaikkojen kunnossapitovastuita. Tarkkailua tehdään ympäristölupapäätösten mukaisesti. Punkaharjun vanhan kaatopaikan sulkeminen on käynnissä.
- Viheralueiden hoidossa on ollut resurssivajaus kesällä 2022, kausityövoimaa ei ole saatu edelleenkaan riittävästi. Hoitotasoa on jouduttu rajoittamaan sekä priorisoimaan ja rajaamaan hoitoalueet ensisijaisesti keskusta-alueelle. Määräaikaisten työntekijöiden tarve otetaan esille talousarviovalmistelussa.
- Teknisellä toimialalla valtakunnallisella soteuudistuksella voi olla kustannusvaikutusta. Tilannetta seurataan aktiivisesti.

II ERITYINEN OSA (toimialat ottavat tähän osioon omia erityisiä tarkastettavia kohteita)

Seuraavien nimettyjen erityisten tarkastettavien kohteiden lisäksi toimialoilla tehdään myös pienempiä tarkastuksia pistokoemaisesti. Näissä ei ole havaittu merkittäviä puutteita. Tieto tarkastuksista säilytetään toimialoilla ja samalla tehdään tarvittavat korjaustoimenpiteet.

- Tekninen toimiala
 - pienhankintojen kilpailutusjärjestelmän käyttöönotto

Pienhankintojen sähköisen järjestelmän käyttöönotto ei ole vielä toteutunut. Poikkeuksellinen maailmantilanne on kuormittanut merkittävästi hankintapalvelujen resursseja mm. lukuisten, ennakoimattomien sopimus- ja hinnanmuutosesitysten käsittelyn ja pakotteisiin liittyvien lisäselvitysten osalta.

- nuorten kesätyösetelien menekki ja yritysten kiinnostus palkkaukseen

Rahaa varattiin 100 kesätyöseteliin. 74 nuorta haki seteliä, ja kaikille seteli myönnettiin. Yrityksissä oli kiinnostusta palkata nuoria.

III RISKIENHALINNAN TOIMENPITEET (toimialat ottavat tähän osioon omia erityisiä kohteita)

- Tekninen toimiala
 - strategisen yleiskaavan valmistelu kaavaehdotukseksi

Savonlinnan keskustaajaman strategisen yleiskaavan kartoja on siirretty paikkatieto-ohjelmiin, ennakoiden mahdollista MRL digitalisaatiomuutosta. Kaavakarttaa täydentävät lisäksi useat teemakartat. Kun tämä kartta-aineisto valmistuu, kaavaehdotus voidaan laittaa nähtäville syksyllä 2022.

- Punkasalmen koulun rakennuttaminen; aikataulu ja kustannusseuranta

Punkasalmen koulun hankinnan kilpailuttaminen on tehty hankintalain mukaisesti. Kohteen toteuttaminen on toistaiseksi edennyt aikataulun mukaisesti, paitsi katualueen korjaukset infrapuoli pääsee toteuttamaan vasta vuonna 2023 (kilpailutuksessa katu-urakan hinta ylitti talousarvioon varatut varat ja hanke kilpailutetaan uudestaan). Koulurakennuksen osalla haasteiksi on tullut rakenteiden purkamisessa esiin tulleet haitta-aineet ja että vanhoissa rakenteissa mm. esiin tullut lattian maantäytön painuminen, joka tulee korjata. Kohteessa oli tehty laaja kuntotutkimus ennen hankkeen kilpailuttamista, mutta nyt esiin tulleet vauriot ja haitta-aineet eivät tulleet esiin tutkimuksessa. Ko. lisätöistä on tulossa lisäkuluja, osaan on jo varauduttu lisä- ja muutostyövarauksella budjettiin, mutta silti on riskinä, että tarvitaan lisämäärärahaa.